

Vendim nr. 13 datë 19.01.2024

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë, i përbërë nga:

Holta Zaçaj,	Kryetare
Sonila Bejtja,	Anëtare
Fiona Papajorgji,	Anëtare

në datën 19.01.2024 mori në shqyrtim paraprak kërkesën nr. 13 (F) 2023 të Regjistrimit Themeltar, që i përket:

KËRKUES: **FATOS GJUZI**, përfaqësuar nga avokat Markelian Kuqo, me prokurë.

OBJEKTI: **Shfuqizimi i vendimit nr. 00-2023-1109, datë 03.07.2023 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.**

BAZA LIGJORE: **Nenet 42, 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë (*Kushtetuta*); neni 6 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe neni 4 i Protokollit nr.7 të saj (*KEDNJ*); ligji nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar (*ligji nr. 8577/2000*).**

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese (*Kolegji*), pasi dëgjoi relatorin e çështjes Fiona Papajorgji, shqyrtoi kërkesën, dokumentet shoqëruese, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

V Ë R E N:

I

Rrethanat e çështjes

1. Kërkuesi Fatos Gjuzi ka ushtruar detyrën e regjistruarit në Zyrën Vendore të Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme, Kavajë (*ZVRPP, Kavajë*). Mbi bazën e kallëzimeve të

Komisionit Vendor të Vlerësimit të Titujve të Pronësisë pranë prefektit të qarkut Tiranë, Njësisë së Kontrollit të Brendshëm dhe Antikorrupsionit në Kryeministri dhe Kontrollit të Lartë të Shtetit është regjistruar procedimi penal për sa i përket kundërligjshmërisë në ndarjen e tokës në fshatin Vilë-Boshtovë të komunës Gosë, konkretisht në parcelat me nr. 23 dhe nr. 37, referuar zërit kadastral në librin e ngastrave dhe mënyrës së regjistrimit të pasurive si për komunën Gosë, fshatin Vilë-Boshtovë dhe komunën Kryevidh. Nga hetimi ka rezultuar se me urdhrin nr. 63, datë 03.11.2011, kërkuesi Fatos Gjuzi, me cilësinë e regjistruarit, në kundërshtim me përmbushjen e rregullt të detyrës, ka urdhëruar korrigjimin e gabimit material, duke ndryshuar sipërfaqen e pasurisë nr. 295/73 nga 170.000 m² në 263.500 m², me zë kadastral “kullotë”, dhe sipërfaqen e pasurisë nr. 295/71 nga 31.570 m² në 485.240 m², me zë kadastral “arë”. Në përfundim të hetimit Prokuroria pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Kavajë ka paraqitur për gjykim çështjen me katër të pandehur, ndër të cilët kërkuesin, të akuzuar për kryerjen e veprës penale “Shpërdorimi i detyrës”, të parashikuar nga neni 248 i Kodit Penal (KP).

2. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Kavajë, në gjykimin e çështjes me procedurën e gjykimin të shkurtuar, me vendimin nr. 194 (12-2016-1549), datë 21.10.2016, ka vendosur: *“Deklarimin fajtor të të pandehurit Fatos Xhevdet Gjuzi për kryerjen e veprës penale të “Shpërdorimit të detyrës” dhe në bazë të nenit 248, 49 të KP e dënon atë me 1 (një) vit e 6 muaj burgim. Në zbatim të nenit 406 të K.Pr.Penale e dënon përfundimisht të pandehurin Fatos Xhevdet Gjuzi me 1 (një) vit burgim.”* Kundër këtij vendimi ka paraqitur ankim kërkuesi.

3. Me vendimin nr. 10-2017-1813 (576), datë 11.07.2017, Gjykata e Apelit Durrës ka vendosur për kërkuesin lënien në fuqi të vendimit nr. 194 (12-2016-1549), datë 21.10.2016 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Kavajë. Kundër këtij vendimi ka ushtruar rekurs kërkuesi.

4. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë me vendimin nr. 00-2023-1109, datë 03.07.2023 ka vendosur mospranimin e rekursit të kërkuesit, me arsyetimin se shkaqet e paraqitura nuk janë nga ato që parashikon neni 432 i Kodit të Procedurës Penale (KPP).

5. Në datën 06.11.2023 kërkuesi i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata) me ankim kushtetues individual, sipas objektit të tij, i cili, pasi është plotësuar sipas kërkesave të ligjit nr. 8577/2000, është regjistruar në datën 07.11.2023.

II

Pretendimet e kërkuesit

6. **Kërkuesi**, në mënyrë të përmbledhur, ka pretenduar se vendimi objekt kundërshtimi i ka cenuar:

6.1. *Të drejtën për proces të rregullt ligjor*, në drejtim të:

6.1.1. *Së drejtës për t'u gjykuar nga një gjykatë e paanshme dhe e pavarur*, pasi gjykatat nuk kanë paraqitur asnjë vlerësim për të kundërshtuar argumentet e dhëna nga kërkuesi në kuadër të mbrojtjes së tij, por kanë pranuar qëndrimin e prokurorisë. Këto argumente nuk gjejnë pasqyrim në vendim dhe gjykatat nuk rezultojnë t'i kenë ballafaquar ato me faktin objekt akuze ose të kenë verifikuar drejtësinë e përmbajtjes së tyre.

6.1.2. *Standardit të arsytimit të vendimit*, pasi gjykatat kanë arsyetuar në mënyrë kontradiktore e jo të ligjshme, duke e mbështetur faktin objekt akuze pa bërë asnjë verifikim nëse ai ekziston. Arsyetimi i Gjykatës së Lartë se gjykata e apelit u ka dhënë përgjigje pretendimeve të kërkuesit, nuk qëndron, pasi kjo e fundit ka arsyetuar në mënyrë të ngjashme me gjykatën e shkallës së parë. Argumentet e Gjykatës së Lartë nuk janë përdorur as nga vetë akuza ose vendimet e gjykatave më të ulëta, por ajo ka përdorur argumente shtesë për të lënë në fuqi ato vendime. Gjithashtu, gjykatat nuk kanë marrë parasysh faktin se kërkuesi ka provuar se shkelja ligjore që i atribuohet nuk ekziston. Megjithëse kërkuesi paraqitet si përpunues i akteve zyrtare, atij i atribuohet vepra penale e shpërdorimit të detyrës, ndërkohë prodhuesit e këtyre akteve nuk mbajnë përgjegjësi penale. Për rrjedhojë, është cenuar edhe parimi i *prezumimit të pafajësisë* edhe *liria personale*.

6.1.2.1. Standardi i arsytimit të vendimit është cenuar edhe sepse Gjykata e Lartë në pikën 13 të vendimit është shprehur se kërkuesi, në kundërshtim me ligjin, ka urdhëruar korrigjimin e gabimit material duke ndryshuar sipërfaqet e pasurive, të cilat ishin përkatësisht me zëra kadastralë “kullotë” dhe “arë”. Kërkuesi nuk ka ndryshuar zërat kadastralë, por zmadhimi i sipërfaqes është bërë në kushtet e ekzistencës së dy ngastrave të dubluara me të njëjtin numër pasurie, veprime që nuk kanë sjellë asnjë pasojë të paligjshme. Gjithashtu, Gjykata e Lartë ka referuar në rrethanat e çështjes se korrigjimi i gabimit është bërë mbi bazën e një praktike të plotë kthim-përgjigjeje me këshillin e qarkut, megjithëse kërkuesi nuk e ka pretenduar një gjë të tillë. Ai në asnjë moment nuk ka kryer “ndryshim harte”, për

rrjedhojë nuk kishte arsye për t'iu drejtuar këtij këshilli. Po kështu, referimi tjetër i Gjykatës së Lartë se korrigjimi i gabimit nuk korrespondon me hartën e dërguar nga komuna Gosë është i gabuar, pasi nuk ka asnjë fakt që të vërtetojë se 40 ha tokë janë shtuar në 78 ha, kur ato janë dy sipërfaqe të ndryshme. Po kështu, nuk është e vërtetë përmbajtja e faktit se komuna Gosë i është drejtuar me kërkesë ZVRPP-së, Kavajë për korrigjim gabimi material, pasi një kërkesë e tillë nuk ekziston. Të gjitha këto situata në vendimin e Gjykatës së Lartë janë fiktive dhe gjykatat kanë vendosur në kundërshtim me faktet, provat dhe rrethanat e zhvillimit të gjyqimit. Fakti penal që i atribuohet kërkuesit nuk është ai që parashtrohet nga akuza dhe që është mbështetur nga gjykatat, si dhe mungon ana subjektive e kryerjes së veprës penale. Prokuroria dhe gjykatat kanë vlerësuar si regjistër të ligjshëm librin e ngastrave, i cili përdoret për informacion mbi pasuritë dhe nuk është regjistër sipas parashikimeve ligjore për regjistrimin e pasurive të paluajtshme.

6.1.3. *Së drejtës për t'u dëgjuar*, pasi çështja në Gjykatën e Lartë është shqyrtuar në dhomën e këshillimit pa praninë e palëve, megjithëse për shkak të kompleksitetit ajo duhej të ishte gjykuar në seancë gjyqësore. Gjykata e Lartë nuk e ka shpallur publikisht datën e zhvillimit të seancës dhe kërkuesi nuk ka pasur mundësi të plotësojë rekursin e tij, megjithëse një kërkesë e tillë i ishte komunikuar asaj gjykate. Lidhur me këtë fakt, Gjykata e Lartë nuk ka dhënë asnjë përgjigje sqaruuese.

6.2. *Të drejtën për të mos u dënuar pa ligj*, të garantuar nga neni 29 i Kushtetutës, pasi vepra penale për të cilën është deklaruar fajtor kërkuesi nuk mbështetet në ndonjë fakt juridik. Gjykatat kanë dhënë një dënim pa ligj, pasi fakti penalizues nuk provohet se ekziston në formën dhe mënyrën që është paraqitur prej tyre. Gjithashtu, ato kanë interpretuar gabim nenin 248 të KP-së lidhur me ekzistencën ose jo të veprës penale për të cilën është dënuar kërkuesi dhe kanë kriminalizuar çdo shkresë që mund të përmbajë të dhëna “false”, pa marrë parasysh natyrën, qëllimin dhe funksionin e dokumenteve në raport me veprimtarinë e ushtruar nga kërkuesi. Gjykatat e kanë dënuar kërkuesin për shpërdorim detyre mbështetur në vlerësimin e kompetencave të tij si regjistruar, të parashikuara në një akt nënligjor të shfuqizuar.

- 6.3. *Të drejtën e ankimit efektiv*, të garantuar nga neni 43 i Kushtetutës, pasi ankimi në gjykatën e apelit dhe rekursi në Gjykatën e Lartë nuk kanë rezultuar mjete ankimi efektive.
- 6.4. *Dinjtetin njerëzor*, pasi kërkuesit i është dëmtuar reputacioni, interesat financiarë dhe siguria juridike, si dhe parimet e ligjshmërisë, shtetit të së drejtës, hierarkisë së normave, ndarjes së pushteteve dhe së drejtës ndërkombëtare të detyrueshme.

III

Vlerësimi i Kolegjit

A. Për legjitimitimin e kërkuesit

7. Çështja e legjitimitimit (*locus standi*) është një ndër aspektet kryesore që lidhet me nisjen e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret e nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike efektive, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësuara në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale, mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur, si dhe rregullimet e veçanta ligjore të shqyrtimit paraprak të kërkesës. Kriteret për pranueshmërinë e kërkesës janë kumulative, në kuptimin që mjafton mosplotësimi i njërit prej tyre që kërkuesi të mos legjitimohet për vënien në lëvizje të gjykimit kushtetues.

8. Kërkuesi, si individ, legjitimohet *ratione personae*, në kuptim të shkronjës “f” të pikës 1 të nenit 131 dhe shkronjës “i” të pikës 1 të nenit 134 të Kushtetutës, pasi është palë në çështjen objekt të ankimit kushtetues individual, për rrjedhojë ka interes të drejtpërdrejtë për vënien në lëvizje të këtij gjykimi kushtetues.

9. Lidhur me kriterin e *shterimit të mjeteve juridike efektive*, Kolegji vëren se ndonëse objekt i ankimit kushtetues individual është vendimi i Gjykatës së Lartë që ka përmbyllur procesin penal të zhvilluar ndaj kërkuesit, në përmbajtje të tij ai ka ngritur pretendime edhe për vendimet e dy gjykatave më të ulëta. Në këto kushte, vlerësohet se ai ka shteruar mjetet juridike efektive në dispozicion përpara se t’i drejtohet Gjykatës.

10. Për sa i takon legjitimitet *ratione temporis*, konstatohet se kërkesa është paraqitur në Gjykatë në datën 06.11.2023, ndërsa vendimi i kundërshtuar i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë është i datës 03.07.2023. Nga materialet bashkëlidhur ankimit kushtetues individual, Kolegji vëren se në datën 26.07.2023 përfaqësuesi i kërkuarit i është drejtuar me kërkesë Gjykatës së Lartë për të marrë informacion lidhur me vendimin, e cila, me shkresën nr. 4119/1 prot., datë 31.07.2023, është përgjigjur se vendimi do të dërgohet sipas adresës elektronike të depozituar në këtë gjykatë. Në datën 08.09.2023 sekretaria e Gjykatës së Lartë i ka komunikuar përfaqësuesit të kërkuarit kopje të atij vendimi nëpërmjet postës elektronike. Për rrjedhojë, Kolegji vlerëson se kërkesa është paraqitur brenda afatit ligjor 4-mujor të përcaktuar nga neni 71/a, pika 1, shkronja “b”, i ligjit nr. 8577/2000.

11. Në lidhje me legjitimitetin *ratione materiae*, kërkuari ka pretenduar cenimin e së drejtës për proces të rregullt ligjor në drejtim të së drejtës për t’u gjykuar nga një gjykatë e paanshme dhe e pavarur, standardit të arsytimit të vendimit, së drejtës për t’u dëgjuar, parimet të ligjshmërisë, si dhe së drejtës për të mos u dënuar pa ligj, ankimit efektiv dhe dinjitetit të lidhur me parimet e shtetit të së drejtës, hierarkisë së normave, ndarjes së pushteteve dhe së drejtës ndërkombëtare të detyrueshme. Në kuadër të argumenteve për cenimin e standardit të arsytimit të vendimit, kërkuari ka pretenduar edhe cenimin e parimit të prezumimit të pafajësisë dhe së drejtës së lirisë personale.

12. Për sa i përket pretendimit për cenimin e së drejtës për t’u gjykuar nga një gjykatë e paanshme dhe e pavarur, Kolegji vëren se kërkuari ka pretenduar se gjykatat nuk kanë paraqitur asnjë vlerësim për të kundërshtuar argumentet e dhëna nga ai në kuadër të mbrojtjes së tij, por kanë pranuar qëndrimin e prokurorisë. Këto argumente nuk gjejnë pasqyrim në vendim dhe gjykatat nuk rezultojnë t’i kenë ballafaquar me faktin objekt akuze ose të kenë verifikuar drejtësinë e përmbajtjes së tyre. Kolegji vlerëson se në kushtet kur vendimmarrja e gjykatave të zakonshme është rezultat i vlerësimit të fakteve dhe provave të administruara dhe interpretimit e zbatimit të ligjit procedural e material penal, vetëm fakti se gjykatat, në përfundim të gjykimit, kanë vendosur deklarin fajtor dhe dënimin e kërkuarit për kryerjen e veprës penale për të cilën akuzohej, nuk është i mjaftueshëm për të mbështetur këtë pretendim të tij. Për rrjedhojë, Kolegji çmon se kërkuari nuk ka paraqitur argumente kushtetuese në mbështetje të këtij pretendimi.

13. Gjithashtu, në jurisprudencën e vazhdueshme Gjykata ka theksuar se interpretimi i ligjit, zbatimi i tij në çështjet konkrete, si dhe vlerësimi i fakteve dhe rrethanave, janë çështje që ndajnë juridiksionin e gjykatave të zakonshme nga juridiksioni kushtetues. Kontrolli kushtetues

që kjo Gjykatë ushtron ndaj vendimeve gjyqësore është i kufizuar vetëm në funksion të mbrojtjes së të drejtave kushtetuese të individit për një proces të rregullt ligjor dhe problemet e interpretimit dhe të zbatimit të ligjit për zgjidhjen e çështjeve konkrete nuk përbëjnë juridiksion kushtetues, nëse ato nuk shoqërohen me cenimin e këtyre të drejtave (*shih vendimin nr. 6, datë 16.02.2021 të Gjykatës Kushtetuese*).

14. Në këndvështrim të këtij standardi, Kolegji konstaton se pjesa e argumenteve të kërkuarit për cenimin e standardit të arsytimit, për sa i përket përcaktimit jo të drejtë të fakteve në vendimin e Gjykatës së Lartë (*të pasqyruara në paragrafin 6.1.2.1. të pretendimeve*), nga përmbajtja dhe thelbi i tyre janë më tepër të natyrës ligjore dhe kanë të bëjnë me çështje të vlerësimit të provave dhe zbatimit të ligjit, të cilat, si rregull, janë atribut i gjykatave të juridiksionit të zakonshëm dhe nuk mund të bëhen objekt i kontrollit kushtetues. Edhe lidhur me pretendimet për cenimin e parimit të shtetit të së drejtës, hierarkisë së normave, ndarjes së pushteteve dhe së drejtës ndërkombëtare të detyrueshme, Kolegji vëren se kërkuari nuk ka paraqitur asnjë argument kushtetues në mbështetje të tyre, për rrjedhojë nuk mund të bëhen objekt shqyrtimi nga kjo Gjykatë.

15. Ndërsa për sa i përket cenimit të dinjitetit, pasi është dëmtuar rëndë reputacioni dhe interesat financiarë, Kolegji vlerëson se ai përfshihet brenda sferës së jetës private, të garantuar nga disa dispozita kushtetuese dhe neni 8 i KEDNJ-së dhe në rastin konkret do të trajtohet i ndërvarur me pretendimet e kërkuarit për cenimin e procesit të rregullt ligjor.

16. Për sa i takon pretendimeve për cenimin e parimit të prezumimit të pafajësisë dhe lirisë personale, kërkuari nuk ka paraqitur ndonjë argument në mbështetje të tyre, por i ka ngritur ato në drejtim të standardit të arsytimit të vendimit. Edhe për sa i përket pretendimit për cenimin e së drejtës për të mos u dënuar pa ligj, Kolegji vlerëson që për shkak të thelbit të argumenteve të trajtohet në këndvështrim të standardit të arsytimit të vendimit. Në lidhje me pretendimet e tjera të kërkuarit, që kanë të bëjnë me cenimin e së drejtës për t'u dëgjuar dhe së drejtës së ankimit, standardit të arsytimit të vendimit të lidhur me të drejtën për të mos u dëgjuar pa ligj, duke qenë se janë me natyrë kushtetuese, *prima facie* përfshihen në kompetencën e kësaj Gjykate dhe do të analizohen në vijim.

B. Për pretendimin e cenimit të së drejtës për t'u dëgjuar dhe së drejtës së ankimit substancial

17. Sipas kërkesit, Gjykata e Lartë e ka shqyrtuar çështjen në dhomën e këshillimit pa praninë e palëve, megjithëse për shkak të kompleksitetit, ajo duhej të ishte gjykuar në seancë gjyqësore. Gjykata e Lartë nuk e ka shpallur publikisht datën e zhvillimit të seancës dhe kërkesi nuk ka pasur mundësi të plotësojë rekursin e tij, megjithëse një kërkesë e tillë i ishte komunikuar asaj gjykate. Lidhur me këtë fakt, Gjykata e Lartë nuk ka dhënë asnjë përgjigje sqaruese. Gjithashtu, është cenuar e drejta e ankimit efektiv, e garantuar nga neni 43 i Kushtetutës, pasi ankimi në gjykatën e apelit dhe rekursi në Gjykatën e Lartë nuk kanë rezultuar mjete efektive ankimi.

18. Gjykata ka vlerësuar se e drejta e palëve për të qenë të pranishme, për t'u mbrojtur e për t'u dëgjuar në procesin gjyqësor janë aspekte të rëndësishme të procesit të rregullt në kuptimin kushtetues. E drejta për të marrë pjesë në gjykim nuk duhet konsideruar si një e drejtë formale, ku palëve t'u garantohet thjesht prania fizike gjatë procesit civil, por duhet që legjislacioni procedural, në radhë të parë, dhe më pas gjyqtari gjatë gjykimit t'u japin mundësi të barabarta palëve për të paraqitur prova dhe argumente në mbrojtje të interesave vetjakë në raport me palën kundërshtare (*shih vendimet nr. 43, datë 27.12.2022; nr. 8, datë 23.02.2021; nr. 37, datë 30.06.2016 të Gjykatës Kushtetuese*). Po kështu, Gjykata, në mënyrë konstante, ka pohuar se shqyrtimi i çështjes nga Gjykata e Lartë në dhomën e këshillimit nuk është vetëm një konstatim formal i paraqitjes së shkaqeve ligjore në rekurs, por konsiston në vlerësimin e këtyre shkaqeve dhe bazueshmërisë së tyre, duke analizuar materialet e dosjes gjyqësore. Nëse Kolegji në dhomën e këshillimit krijon bindjen se shkaqet e ngritura në rekurs janë haptazi të pabazuara, pasi nuk bëjnë pjesë në ato që parashikon dispozita ligjore ose nuk gjejnë mbështetje në aktet e dosjes gjyqësore, atëherë është në funksionin e tij të vendosë, në pajtim me kërkesat ligjore, mospranimin e çështjes për shqyrtim në seancë gjyqësore. Kjo është edhe përgjigjja që Gjykata e Lartë u jep pretendimeve të ngritura në rekurs nga palët (*shih vendimet nr. 5, datë 09.02.2023; nr. 2, datë 11.02.2021; nr. 8, datë 26.02.2015; nr. 52, datë 14.11.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

19. Për sa i përket së drejtës së ankimit, Gjykata, gjithashtu, ka pohuar se ajo është vlerësuar si mundësi e çdo individit për të pasur mjete të caktuara procedurale për të kundërshtuar vendimin e dhënë nga një gjykatë më e ulët në një gjykatë më të lartë, duke i garantuar atij (individit) të drejtën për t'u përballur me drejtësinë në të gjitha nivelet e saj. Pra, me Kushtetutë, kujtdo i garantohet e drejta për t'u ankuar, të paktën një herë, kundër çdo vendimi gjyqësor të dhënë ndaj tij. Në funksion të ushtrimit efektiv të së drejtës së ankimit ka rëndësi të realizohet si aspekti

formal/procedural, ashtu edhe ai substancial (*shih vendimet nr. 24, datë 25.04.2016; nr. 6, datë 10.02.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

20. Në rastin në shqyrtim, Kolegji vëren se kërkuesi është pala që ka vënë në lëvizje Gjykatën e Lartë me anë të rekursit, në të cilin ka parashtruar shkaqet për prishjen e vendimeve të gjykatave më të ulëta. Nga të dhënat e faqes zyrtare të Gjykatës së Lartë, rubrika “Çështje të shpallura për gjykim”, për kategorinë “Çështje penale”, nënrubrika “Për shqyrtim në dhomë këshillimi”, rezulton se në datën 12.05.2023 është shpallur lista e çështjeve për shqyrtim në datën 15.06.2023, si dhe përbërja e trupit gjykues për çdo çështje, në të cilën pasqyrohet edhe çështja e kërkuesit. Një fakt i tillë pranohet edhe nga vetë kërkuesi, i cili ka caktuar dy mbrojtës për ta përfaqësuar në Gjykatën e Lartë. Këta të fundit, në datën 13.06.2023, kanë paraqitur kërkesë për shtyrjen e gjykimit të çështjes për t’u njohur me të dhënat e saj dhe shqyrtimin në seancë gjyqësore me praninë e palëve. Gjykata e Lartë ka vendosur shtyrjen e seancës fillimisht në datën 22.06.2023 dhe në këtë datë ka njoftuar sërish shtyrjen për një datë tjetër, duke i publikuar këto të dhëna në faqen e saj zyrtare në rubrikën “Njoftime për publikun”. Nuk rezulton që Gjykata e Lartë të ketë shpallur në faqen e saj datën 03.07.2023 në të cilën është shqyrtuar rekursi i kërkuesit.

21. Gjykata është shprehur se jo çdo shkelje e rregullave procedurale e bën procesin të parregullt, në aspektin e shkeljes së të drejtave kushtetuese dhe se ndikim të drejtpërdrejtë në një proces ligjor kanë ato shkelje thelbësore, vërtetimi i të cilave do të cenonte të drejtat dhe liritë themelore të individit. Gjatë shqyrtimit të pretendimeve për të drejtën për proces të rregullt ligjor nuk mjafton vetëm konstatimi i shkeljes procedurale, por duhet të analizohet karakteri i saj, pasojat që kanë ardhur për kërkuesin dhe për interesat që ai përfaqëson (*shih vendimin nr. 38, datë 02.12.2021 të Gjykatës Kushtetuese*).

22. Në këndvështrim të këtij standardi, Kolegji vëren se kërkuesi ka pasur dijeni për datën 15.06.2023 të planifikuar për shqyrtimin e rekursit të tij, për datën e shtyrjes 22.06.2023, si dhe në vijim është njoftuar se shqyrtimi do të bëhej në një datë tjetër, por pa marrë dijeni për këtë fundit. Pavarësisht këtyre fakteve ai nuk e ka përdorur të drejtën e tij për të paraqitur parashtrime, prova ose argumente përpara Gjykatës së Lartë. Për më tepër, rezulton se shkaqet e këtij ankimi kushtetues individual janë paraqitur edhe në shkaqet e rekursit të paraqitur në vitin 2018. Për rrjedhojë, mangësia në pasqyrimin e datës së shqyrtimit të çështjes së kërkuesit në Gjykatën e Lartë nuk është e tillë që e bën të parregullt procesin gjyqësor, në kuptimin kushtetues. Gjithashtu, vetëm fakti që rekursi është shqyrtuar në dhomën e këshillimit nuk është i tillë që të vërë në dyshim

respektimin e së drejtës për një proces të rregullt ligjor, për sa kohë që Kolegji Penal ka vepruar në përputhje me kompetencat e tij dhe me rregullat procedurale që gjejnë zbatim gjatë kësaj faze të shqyrtimit të çështjes në Gjykatën e Lartë.

23. Ndërsa në lidhje me pretendimin se është cenuar e drejta e ankimit substancial, pasi mjetet e ankimit nuk kanë rezultuar efektive, Kolegji vlerëson se kërkuesi ka ushtruar lirisht të drejtën e ankimit ndaj vendimeve gjyqësore të gjykatave të zakonshme, duke iu drejtuar edhe kësaj Gjykate me ankim kushtetues individual dhe nuk rezulton që ajo të ketë qenë joefektive. Për rrjedhojë, pretendimi për cenimin e së drejtës për t'u dëgjuar i lidhur me të drejtën e ankimit substancial, është haptazi i pabazuar.

C. Për pretendimin e cenimit të standardit të arsytimit të vendimit të lidhur me parimin e mosdënimit pa ligj

24. Kërkuesi ka pretenduar se gjykatat kanë arsyetuar në mënyrë kontradiktore e jo të ligjshme, duke e mbështetur faktin objekt akuze pa bërë asnjë verifikim nëse ai ekziston. Arsyetimi i Gjykatës së Lartë se gjykata e apelit u ka dhënë përgjigje pretendimeve të kërkuesit nuk qëndron, pasi kjo e fundit ka arsyetuar në mënyrë të ngjashme me gjykatën e shkallës së parë. Mënyra e arsytimit të Gjykatës së Lartë nuk trajtohet as nga vetë akuza ose vendimet e gjykatave më të ulëta, por ajo ka përdorur argumente shtesë për të lënë në fuqi ato vendime. Gjykatat nuk marrin parasysh faktin se kërkuesi ka provuar se shkelja ligjore që i atribuohet nuk ekziston. Megjithëse kërkuesi paraqitet si përpunues i akteve zyrtare, atij i atribuohet vepra penale e shpërdorimit të detyrës, ndërkohë prodhuesit e këtyre akteve nuk mbajnë përgjegjësi penale. Gjithashtu, është cenuar e drejta e mosdënimit pa ligj, pasi vepra penale për të cilën është deklaruar fajtor kërkuesi nuk mbështetet në ndonjë fakt juridik. Gjykatat kanë dhënë një dënim pa ligj, pasi fakti penalizues nuk provohet se ekziston në formën dhe mënyrën që është paraqitur prej tyre. Ato kanë interpretuar gabim nenin 248 të KP-së lidhur me ekzistencën ose jo të veprës penale për të cilën është dënuar kërkuesi dhe kanë kriminalizuar çdo shkresë që mund të përmbajë të dhëna “false” pa marrë parasysh natyrën, qëllimin dhe funksionin e dokumenteve në raport me veprimtarinë e ushtruar nga ai. Gjykatat e kanë dënuar kërkuesin për shpërdorim detyre mbështetur në vlerësimin e kompetencave të tij si regjistruar, të parashikuara nga një akt nënligjor i shfuqizuar.

25. Gjykata në jurisprudencën e saj ka theksuar se e drejta për një proces të rregullt ligjor përfshin edhe të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar, që i garantohet individit nga nenet 42 dhe 142, pika 1, të Kushtetutës. Vendimi duhet të mbështetet vetëm mbi faktet që janë

paraqitur gjatë procesit gjyqësor dhe duhet të përmbajë bazën ligjore mbi të cilën bazohet zgjidhja e mosmarrëveshjes, analizën e provave dhe mënyrën e zgjidhjes së mosmarrëveshjes. Vendimi gjyqësor, në çdo rast, duhet të jetë i rregullt në formë dhe i qartë në përmbajtje. Në tërësinë e tij ai duhet konsideruar si një unitet, në të cilin pjesët përbërëse janë të lidhura ngushtësisht mes tyre dhe ato duhet të jenë në shërbim dhe funksion të njëra-tjetrës (*shih vendimet nr. 41, datë 22.12.2022; nr. 23, datë 29.04.2021 të Gjykatës Kushtetuese*).

26. Në lidhje me vendimet e marra nga Gjykata e Lartë në dhomën e këshillimit, Gjykata ka theksuar se arsyetimi i kufizuar i këtyre lloj vendimesh nuk e cenon procesin e rregullt ligjor. Kjo formë arsyetimi shpreh në thelb shkaqet e mospranimit të rekursit nga ana e kolegjeve të saj gjatë shqyrtimit të tij paraprak në dhomën e këshillimit. Arsyetimi i kufizuar i dhënë nga Gjykata e Lartë në formulimin e vendimit në dhomën e këshillimit është tregues i faktit se kërkuesi nuk ka ngritur asnjë nga argumentet ligjore të përcaktuara në dispozitën përkatëse të legjislacionit të brendshëm, që është kusht për pranimin e kërkesës (*shih vendimet nr. 14, datë 21.06.2022; nr. 40, datë 06.07.2016 të Gjykatës Kushtetuese*).

27. Neni 29 i Kushtetutës ka përcaktuar se askush nuk mund të akuzohet ose të deklarohet fajtor për një vepër penale, e cila nuk konsiderohej e tillë me ligj në kohën e kryerjes së saj, me përjashtim të veprave, të cilat në kohën e kryerjes së tyre, përbënin krime lufte ose krime kundër njerëzimit sipas së drejtës ndërkombëtare.

28. Gjykata ka mbajtur qëndrimin se kontrolli i respektimit të standardeve kushtetuese për një proces të rregullt ligjor është funksion edhe i gjykatave të zakonshme, për më tepër i Gjykatës së Lartë. Kur në rekurs janë ngritur pretendime, të cilat janë të rëndësishme për verifikimin e kushtetutshmërisë së procesit të zhvilluar në gjykatat e zakonshme, Gjykata e Lartë, bazuar në natyrën e gjykimit kushtetues të kërkesave individuale, si dhe në parimin e subsidiaritetit që udhëheq raportet ndërmjet juridiksionit kushtetues dhe juridiksionit të gjykatave të zakonshme, duhet të investohet në shqyrtimin e tyre dhe të mbajë një qëndrim të shprehur lidhur me to (*shih vendimet nr. 13, datë 09.03.2021; nr. 11, datë 16.04.2018 të Gjykatës Kushtetuese*).

29. Duke verifikuar respektimin e këtyre standardeve, në rastin konkret, Kolegji vëren se vendimi i Gjykatës së Lartë përmban të dhënat e palëve, rrethanat e çështjes, arsyetimin dhe vendimmarrjet e gjykatave më të ulëta, si dhe pjesën arsyetuese ku gjykata mbështet qëndrimin e saj të shprehur në dispozitiv. Në pjesën hyrëse të vendimit janë paraqitur rregullisht pretendimet e kërkuesit në rekurs, duke përfshirë edhe atë se gjykatat më të ulëta kanë përdorur si referencë ligjore një VKM të shfuqizuar (*shih paragrafin 19 të vendimit të Gjykatës së Lartë*), ndërsa në

pjesën arsyetuese Kolegji Penal ka vlerësuar se nisur nga fakti se shkaqet e rekursit, në thelb, kanë të bëjnë me vlerësimin dhe analizën e provave, të cilat janë kompetencë e gjykatave të faktit dhe nuk janë objekt i shqyrtimit në Gjykatën e Lartë, ato nuk bëjnë pjesë në shkaqet e parashikuara nga neni 432 i KPP-së, për rrjedhojë nuk e bëjnë të cenueshëm vendimin e gjykatës së apelit (*shih paragrafin 28 të vendimit të Gjykatës së Lartë*).

30. Nisur nga sa më lart, ndonëse Kolegji Penal nuk i ka kthyer përgjigje të detajuar pretendimit të kërkuesit për parimin e mosdënimit pa ligj, ai është shprehur se gjykatat kanë kryer një hetim të plotë dhe të gjithanshëm të çështjes, duke shqyrtuar të gjitha provat që kanë lidhje me çështjen dhe vendimet e tyre janë rrjedhojë e zbatimit të drejtë të ligjit procedural dhe material penal. Ky arsyetim i kufizuar nuk cenon standardin e arsyetimit në kuptimin kushtetues, kur Gjykata e Lartë ka shprehur në thelb shkaqet e mospranimit të rekursit. Për rrjedhojë, pretendimi i kërkuesit për cenimin e standardit të arsyetimit të vendimit të lidhur me parimin e mosdënimit pa ligj, është haptazi i pabazuar. Gjithashtu, Kolegji vlerëson se për sa kohë nuk ka gjetur shkelje të së drejtës për proces të rregullt ligjor, edhe pretendimi i kërkuesit për cenimin e dinjitetit është haptazi i pabazuar.

31. Në përfundim, Kolegji çmon se kërkesa nuk plotëson kriteret ligjore për pranimin e saj për shqyrtim në seancë plenare.

PËR KËTO ARSYE,

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese, në bazë të nenit 31/a, pikat 1 dhe 2, shkronja “e”, të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar,

V E N D O S I:

Moskalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare.